

6. decembar 2023.

Istraživanje bankarskog kreditiranja u regionu CESEE 2023: pooštreni uslovi na strani ponude kredita, dok banke u regionu razmatraju proširivanje uz zabrinutost za profitabilnost

- Banke u regionu u narednih šest meseci očekuju ograničavanje kreditiranja i rast problematičnih kredita
- Ograničavanje ponude kredita, započeto prošle godine, nije završeno, ali se očekuje smanjenje velikog raskoraka između ponude i tražnje koji je zabeležen u prethodnim periodima.
- Sve veći broj banaka planira selektivno širenje u regionu, uprkos tome što pominju smanjenu profitabilnost.

U [Istraživanju bankarskog kreditiranja u centralnoj, istočnoj i jugoistočnoj Evropi \(CESEE\)](#), koje je za drugu polovinu 2023. godine sproveda EIB, ističe se dalje pooštavanje na strani ponude kredita u regionu. Mada se raskorak između ponude i tražnje smanjio u odnosu na prethodne periode, ponuda kredita¹ je i dalje ograničena u Srbiji, Albaniji, na Kosovu, u Severnoj Makedoniji i Bosni i Hercegovini. Tražnja klijenata banaka za kreditima² ostala je otporna, a očekuje se i njen manji rast. Negativan doprinos tom trendu dali su fiksne investicije i stanovništvo, naročito segment stambenih kredita, ali se u narednom periodu očekuje njihov oporavak. Suprotno ranijim negativnim očekivanjima, kreditni kvalitet se u prethodnih šest meseci poboljšao. Međutim, imajući u vidu slabije ekonomske izgleda i više kamatne stope, banke u narednih šest meseci ponovo očekuju rast problematičnih kredita.

Uprkos tome, sve veći broj banaka (50%) izražava nameru da selektivno proširi svoje poslovanje u regionu (u odnosu na 45% u prethodnom istraživanju i 30% u onom pre njega) ili da zadrži isti obim poslovanja. Većina regionalnih filijala ostvaruje veću profitabilnost nego grupa u celini u pogledu prinosa na ukupnu imovinu i prinosa na sopstveni kapital, naročito u Češkoj, na Kosovu³ i u Severnoj Makedoniji. Međutim, njihova mišljenja o profitabilnosti znatno su pogoršana od prethodnog ciklusa anketiranja, jer preko 50% banaka sada ukazuje na nižu profitabilnost u raznim zemljama (Albanija, Hrvatska, Mađarska, Poljska i Rumunija) u poređenju sa istim pokazateljem na nivou grupe.

Potpredsednik EIB Kirijakos Kakuris rekao je: „Nalazi istraživanja ukazuju da ograničavanje kreditiranja, započeto 2022. godine zbog rata u Ukrajini, kao i inflacija, visoke kamatne stope i usporavanje privrednog rasta i dalje traju. Pooštavanje uslova na strani ponude pogađa sve poslovne segmente, a naročito mala i srednja preduzeća. Ovde nastupa EIB Global, koji će, preko naših finansijskih posrednika, nastaviti da obezbeđuje povoljno finansiranje malim poslovnim subjektima u regionu, kako bi im se pomoglo da prevaziđu finansijska ograničenja, da se dekarbonizuju, prošire i otvore nova radna mesta.“

Debora Revoltela, glavni ekonomista EIB, prokomentarisala je: „Ovo istraživanje je ključno sredstvo za praćenje kretanja u bankarskom sektoru, kao i faktora koji utiču na kreditne standarde i uslove u regionu CESEE. Ono nam omogućuje da razumemo izazove sa kojima se banke suočavaju i pruža nam dragocen uvid u finansijske potrebe preduzeća i domaćinstava. Njegovi nalazi će doprineti utemeljenom odlučivanju i formulaciji politika.“

Istraživanje koje sprovodi Evropska investiciona banka (EIB) u saradnji sa međunarodnim i lokalnim bankama pruža dragocen uvid u prekogranične bankarske aktivnosti, činioce koji utiču na rast kredita i tržišna očekivanja. Više informacija i podaci po zemljama mogu se naći [ovde](#).

¹Spremnost banaka na davanje kredita

²Spremnost klijenata da uzimaju kredite od banaka

³ Ovom oznakom ne dovode se u pitanje stavovi o statusu i ona je u skladu sa rezolucijom SB UN i Mišljenjem MSP o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

Osnovne informacije

O EIB

Evropska investiciona banka je institucija dugoročnog kreditiranja Evropske unije, u vlasništvu država članica EU. Ona obezbeđuje finansijska sredstva i stručnu pomoć za projekte koji doprinose ciljevima EU. Grupacija EIB blisko saraduje sa partnerima iz javnog i privatnog sektora radi podrške održivim investicijama, otvaranju novih radnih mesta, privrednom rastu i inovacijama širom Evrope.

O istraživanju bankarskog kreditiranja u CESEE

Istraživanje bankarskog kreditiranja u regionu CESEE je istraživanje koje EIB sprovodi svakih šest meseci, anketirajući oko 15 međunarodnih bankarskih grupa i 85 lokalnih filijala ili nezavisnih lokalnih banaka u centralnoj, istočnoj i jugoistočnoj Evropi. Njime se prikupljaju informacije o kreditnim standardima, uslovima kreditiranja, kao i o raznim domaćim i međunarodnim faktorima koji mogu uticati na promene u kreditiranju. Takođe se ispituje tražnja za kreditima. Anketa sadrži posebna pitanja o kreditnom kvalitetu i uslovima finansiranja za banke. Tako je osmišljena da se izgradi panel posmatranja koji procenu stanja bankarskog sektora u regionu CESEE može da pruži gotovo u realnom vremenu. Anketu je izradila i istraživanjem upravljala Ekonomska služba EIB i predstavlja deo serije izveštaja koji se, zajedno sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD), Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) i Svetskom bankom, izrađuju za [Bečku inicijativu](#).

Kontakti za medije

Serena Sertore, s.sertore@eib.org, tel: +352 437 970 859

Web sajt: www.eib.org/press – Služba za saradnju sa medijima: +352 4379 21000 – press@eib.org

